

בעניין:

1. **מטה הרוב**
2. **ש.ע.ל מפעלים חינוכיים**
עמותה רשומה שמספרה 0 – 58003743

ע"י ב"כ עוה"ד צלי רשף ו/או שרה כץ
ו/או יונתן שיף
מרח' הנביאים 31 ירושלים 91022
טל. 02-6255511 פקס. 02-6252445

העותרות

- נגד -

משטרת ישראל

המשיבה

בקשה להגיש הודעת עדכון של העתירה

העותרות מבקשות להגיש לבית המשפט הנכבד את עדכון העובדות אשר פורטו בעתירתן:

א. אישור המסלול המבוקש ע"י העותרות

1. בתאריך 15/3/05, לאחר הגשת העתירה, נערך דיון במשרדי פרקליטות המדינה במעמד ב"כ העותרות, ב"כ המשיבה, יועצים משפטיים של המשיבה וקצינים ממרחב ירקון בתל אביב בראשות תת ניצב אהרון עזרא מפקד מרחב ירקון.
2. במהלך הישיבה נענו נציגי המשיבה לבקשת העותרות, ואישרו את קיום התהלוכה בהתאם לבקשת העותרות. העותרות הסכימו לבקשת המשיבה כי ההתכנסות בתום התהלוכה (העצרת) תקוצר לזמן קצר יותר מהמתוכנן, כך שחסימת האזור תהיה לזמן קצר ביותר.
3. בסיומו של הדיון נקבע, כי המשטרה תודיע לעותרות באילו תנאים יאושרו התהלוכה וההתכנסות בכיכר דיזינגוף בתל-אביב.

ב. תנאי המשיבה לקיום ההפגנה

4. לקראת צהרי יום זה, יום רביעי 16 מרץ 2005, קמב"ץ מרחב הירקון, פקד אלון אפגין, העביר לידי העותרות מסמך תנאים מיוחדים למארגנים – תהלוכת "מטה הרוב" – 19.3.05. המסמך הזה עבר שינויים לאור התנגדות העותרות. הגירסאות השונות של המסמך מצורפות לבקשה זו כנספחים 1א 2א ו-3א. המסמך המעודכן הינו נספח 3א. דרישות המשטרה ייקראו להלן "התנאים".

5. התנאים כוללים, בין השאר, חיוב המארגנים לעשות שורה של פעולות, שהן באחריות המשטרה והעולות ממון רב. בין היתר נדרשו המארגנים לשכור כמאה וארבעים מאבטחים וסדרנים מחברות אבטחה פרטיות, המארגנים נדרשו לגדר בכאלף גדרות את כל מסלול התהלוכה והעצרת ולטפל בהיערכות התנועה, המארגנים נדרשו להציב מסכי הקרנה במעגל סגור לאורך מסלול דיזינגוף, להציב סדרנים להסדרת התנועה, להביא כלי גרירה לפינוי כלי רכב מציר דיזינגוף, ולהסדיר מגרשי חנייה אליהם ייגררו כלי הרכב. כמו כן נדרשו המארגנים לספק מערכת כריזה ותאורה למשטרה וכן לבנות עבורה את החפ"ק המשטרתית.. לאור התנגדות העותרים שינתה המשטרה את דרישותיה מספר פעמים וויתרה על חלק מדרישותיה. טבלה המפרטת ומשווה בין דרישות המשטרה במסמכים השונים מצ"ב כנספח ב' לבקשה זו. בסופו של דבר עומדת המשטרה על דרישתה, שהמארגנים יציבו למעשה משטרה פרטית מטעמם, הכוללת למעלה ממאה שוטרים, למעלה מאלף מחסומים, אמצעי תאורה, כריזה ולמעשה דורשת המשטרה מהמארגנים להציב משטרה פרטית חילונית למשטרת ישראל. דרישה זו היא בלתי חוקית ומהווה פגיעה בזכות היסוד להפגין.

6. עלות מילוי התנאים הנדרשים על-ידי המשיבה מוערכת על ידי העותרות בכ- 200,000 ₪, וזאת לאחר שהמשטרה ויתרה על חלק מדרישותיה, אלו שאף המשטרה הבינה שאי סבירותן זועקת כגון הקמת החפ"ק, אספקת כלי רכב לגרירה, ועוד תנאים בלתי סבירים אחרים. העותרות, שהינן גופים פוליטיים בעלי תקציבים נמוכים, אינן יכולות לעמוד בתנאים אלה.

7. התנאים מהווים למעשה הסרת האחריות של המשטרה לדאוג לסדר ובטחון הציבור, והטלת אחריות זו על העותרות.

8. התנאים ועלותם מרוקנים מתוכן את הסכמתה של המשיבה לקיום ההפגנה והתהלוכה בהתאם לבקשת העותרות.

ג. הסרת האחריות לסדר הציבורי מהמשיבה

9. אין חולק כי תפקידה של המשטרה לשמור על הסדר והביטחון במהלך ההפגנה – ראה סעיף 3 לפקודת המשטרה [נוסח חדש] תשל"א-1971 (להלן: "פקודת המשטרה"). תפקידה זה של המשטרה חל אף באירועים ציבוריים עיסוקיים, כדוגמת פסטיבל הגיאז באילת וכדוגמת מגרשי כדורגל (ראה פסקי הדין בג"צ 5009/97 חברת מולטי מדיה בע"מ נ' משטרת ישראל, פ"ד נב(3) 679, (להלן: "פרשת מולטי מדיה"), בג"צ 402/89 התאגדות לכדורגל בישראל נ' שר החינוך פ"ד מג(2) 179 (להלן: "פרשת ההתאחדות לכדורגל"). אם בארועים מסחריים חובה על המשטרה לספק אבטחה, קל וחומר כי זהו תפקידה בארועים ציבוריים אשר יש בהם מימוש החופש להפגין.

10. אחריותה של המשטרה לנקיטת האמצעים הדרושים לשם קיום הסדר והשלום באירועים אשר יש בהם מימוש של זכויות יסוד, כדוגמת ההפגנה והתהלוכה אותן רוצות לערוך העותרות, נקבעה בהלכות בית המשפט הנכבד. התייחסות לכך ניתן למצוא בפרשת ההתאחדות לכדורגל, בה נקבע כי:

"העיסוק בקיום הסדר הציבורי ובשמירה על שלומו וביטחונו של הציבור... הם מתפקידיה המובהקים של המשטרה, בהתאם לסעיף 3

לפקודה. הוא הדין בחובת המשטרה לנקוט אמצעים סבירים לשם קיום הסדר והשלום, כשהדבר דרוש למימושן של חירויות יסוד, כחירות האסיפה וההפגנה... לא כן הדבר ביחס לקיומם של אירועים אחרים, אשר חרף אופיים ההמוני, והעניין שהם מעוררים בקרב ציבור רחב, אין עריכתם מחייבת בהקצאת כוחות של המשטרה... החובה לנקוט אמצעים אלה איננה מוטלת על המשטרה אלא על מארגני האירועים"

(עמ' 182)

11. המשיבה עצמה הכירה באחריותה לנקיטת האמצעים לקיום הסדר והשלום באירועים אשר יש בהם מימוש חירויות יסוד: בפרשת מולטי מדיה, אשר אוזכרה לעיל, מצוטט נוהל אשר הוציאה המשיבה ביום 14.5.98, הקובע כי

"באירוע ממלכתי, או באירוע כלל ארצי בעל משמעות לאומית, וכן באירוע שיש בו משום מימוש חירויות יסוד, כגון חופש האסיפה או ההפגנה, יועסקו רק שוטרים בתפקיד, ולא שוטרים בתשלום"

(פיסקה 4 לפסק דינו של השופט זמיר)

12. דהיינו – בארועים אשר יש בהם מימוש החופש להפגין מכירה המשיבה באי יכולתה לדרוש כי יועסקו שוטרים בתשלום. בבסיס נוהל זה עומד הרציונל כי אין להטיל על מארגני ארועים אשר יש בהם מימוש חירויות יסוד את הוצאותיה של המשטרה לצורך ביצוע תפקידה.

13. התנאים אותם הציבה המשיבה לשם קיום ההפגנה והתהלוכה בהתאם לבקשת העותרות מהווים הטלה של האחריות למימון האמצעים הסבירים הדרושים לשם קיום הסדר והשלום הציבורי על כתפי העותרות. אמנם, בהתאם להלכה שנקבעה בפרשת מולטי מדיה, לא דורשת המשטרה העסקה של שוטרים בתשלום, אך מסתבר שנמצאה דרך לעקוף את האיסור ובמקום לממן שוטרים נדרשים המארגנים לממן שוטרים חלופיים כולל כל הציוד הנדרש לצורך פעילותה של "המשטרה הפרטית" הנדרשת מאת המארגנים.

14. כפי שמתואר במסמך התנאים של המשיבה (נספח א'), דורשת המשיבה הצבת מאבטחים במספר גדול הן לצורכי בידוק הקהל ב"מסרקים", הן לצורכי הסדרת תנועה, הן לאבטחת מסכים והן להסדרת המפגינים בכיכר דיזינגוף. הדרישה ל"מאבטחים" או "סדרנים" אלה הינה תולדה של פרשת מולטי מדיה – המשיבה, ביודעה כי אין היא יכולה לדרוש מהעותרות העסקה של שוטרים בתשלום, דורשת הצבה של "מאבטחים" ו"סדרנים", אשר יבצעו תפקידי שיטור. אין דוגמא טובה יותר לכך מדוגמת ה"סדרנים" הנדרשים לצורכי הסדרת תנועה, תפקיד משטרתי מובהק, על פי סעיף 5 לפקודת המשטרה, הקובע במפורש, בין השאר:

במיוחד, ובלי לגרוע מכלליות סעיף 4, יהא מתפקידו של כל שוטר -

(1) לקיים סדר בדרכים הציבוריות, ברחובות הציבוריים, במעברים, ברציפים, במקומות נחיתה, ברציפי רכבות, בנמלים, בנהרות, בתעלות, באגמים ובכל מקום שיש לציבור גישה אליו;

15. דרישותיה של המשיבה לצורך קיום ההפגנה והתהלוכה שמבקשות לארגן המשיבות הינן התחכמות לפסיקת בית המשפט הנכבד, ועקיפת הגבלות בית המשפט הנכבד. במקום לדרוש העסקת שוטרים בתשלום, דורשת המשיבה העסקת "מאבטחים" ו"סדרנים", גידור מתחמים גדולים, ומימון השליטה בקהל אשר ישתתף בהפגנה ובתהלוכה.

16. לאור התנאים אשר הציבה המשיבה, הסכמתה לקיום ההפגנה והתהלכה בהתאם לבקשת העותרות הינה למעשה הסכמה קוסמטית בלבד – התנאים אשר קבעה המשיבה מציבים רף כלכלי גבוה לקיום ההפגנה והתהלכה, רף שאין העותרות מסוגלות לעמוד בו. באופן מעשי – התנאים אשר הציבה המשיבה מהווים סירוב לבקשת העותרות.

ד. הטלת מגבלות על הזכות להפגין

17. קבלת התנאים מהווה הגבלה חמורה על הזכות להפגין – אליבא דמשיבה, האפשרות להפגין תיוחד לבעלי ממון בלבד, אשר מסוגלים לעמוד בדרישותיה של המשטרה. הזכות להפגין, המהווה אחת מאושיות המשטר הדמוקרטי, נשללת ממרבית תושבי מדינת ישראל, אשר אינם יכולים לעמוד בהוצאות המוטלות עליהם על-ידי המשיבה. יצויין שכפי שהוצג לאחרונה על ידי משרד הפנים לבית משפט נכבד זה, המתנחלים, מתנגדי ההתנתקות, מממנים את פעילותם בין היתר תוך שימוש בכספי הרשויות המקומיות ביהודה, שומרון ועזה. הציבור במדינת ישראל משלם מתקציב משרד הפנים את הפגנות הימין.

18. כפי שמתואר באריכות בעתירה, הגבלות על הזכות להפגין צריכות להיות מופעלות אך ורק כאמצעי קיצוני ואחרון מול ודאות קרובה של סכנה. יש להעמידה בסדר עדיפות גבוה – בצד ההגנה על שלום הציבור ובטחונו, בדרך כלל – שהרי היא נועדה להבטיח את חופש הביטוי שהוא כה חיוני למשטר דמוקרטי.

19. כאמור, התנאים אשר מציבה המשיבה לשם קיום ההפגנה והתהלכה מציבים רף כלכלי גבוה עבור כל גוף אשר רוצה להפגין – עלות התנאים, להערכת העותרות, מגיעה לסכום שיתקרב למאתיים אלף ש"ח:

25,000 ₪	(א) אמבולנסים וכבאיות
65,000 ₪	(ב) כאלף גדרות לאורך מסלול התהלכה
40,000 ₪	(ג) העסקת מאבטחים וסדרנים דרך חברת אבטחה (המשיבה מסרבת לקבל פעילים של העותרות לצרכים אלו)
30,000 ₪	(ד) מערכת הגברת קול וכריזה לכל אורך מסלול התהלכה
10,000 ₪	(ה) תאורה

ואלו אינן כל דרישותיה של המשיבה.

20. כאמור לעיל, הסכימו העותרות לקיצור זמן העצרת בכיכר דיזינגוף ל- 20 דקות. כפי שניתן לראות בנספחים א2 ו- א3, המשיבה לא הסתפקה בהסכמתן של העותרות לקיצור הזמן, וקבעה כי מועד תחילת העצרת ייקבע על פי חוות דעתה הבלעדי – מבלי שיתופן של העותרות בהחלטה זו. זהו תנאי בלתי סביר. יש לאפשר למארגני עצרת לקבוע לפחות את המועד בו היא תחל.

ה. שינוי התנאים הנדרשים ע"י המשיבה לאורך יום רביעי

21. לאורך יום רביעי לאחר שהעותרות הביעו התנגדות נחרצת לתנאים שהוצבו על ידי המשטרה. (מכתב בא כוח העותרות מצורף לעתירה זו **כנספח ג'**) שינתה המשיבה את תנאיה לקיום ההפגנה והתהלכה, וזאת בתגובה להתנגדות העותרות. כפי שניתן לראות בנספח ב', דרישותיה של המשיבה השתנו בתגובה להתנגדות העותרות.

22. השינויים בתנאי המשיבה לקיום ההפגנה מדגימים את ההגבלה אשר מטילה המשיבה על חסרי היכולת הכלכלית וחסרי היכולת להתנגד לדרישות שמפעילה המשיבה. אלה החזקים דיים לטעון כנגד דרישותיה של המשיבה - זוכים בהנחות ואילו מפגינים אחרים ימצאו עצמם ללא סעד.

23. פרשת מולטי מדיה חוזרת על עצמה, אך כעת במקום מימון העסקת השוטרים, מדובר במימון האמצעים הדרושים לשמירה על הסדר והשלום הציבורי: כשם שבפרשת מולטי מדיה הקטינה המשטרה את דרישתה למספר השוטרים המועסקים בתשלום על ידי יזמי הארוע בתגובה ללחץ היוזמים, כך מקטינה המשיבה את דרישותיה לקיום ההפגנה והתהלוכה שמבקשות לערוך העותרות.

24. כשם שדרישתה של המשיבה להעסקת שוטרים בשכר בפרשת מולטי מדיה נקבעה כלא ראויה, לאור השינויים במספר השוטרים אותם דרשה כי יועסקו בשכר, כך דרישותיה השונות בפרשה זו אינן ראויות – כדברי השופט חשין בפרשת מולטי מדיה –

”המשטרה נעה-נדה בהחלטותיה; לא הביאה במניין שיקולים-שלעניין; ולא ייחסה מישקל מתאים לשיקולים המתמודדים... ולא שמענו מפי המשטרה נימוק משכנע מה נשתנה משנה לשנה... מה נשתנתה שנת 1997 מכל השנים, שבכל השנים נדרשה העותרת להעסיק מספר זעום (יחסית) של שוטרים בשכר, ואילו בשנת 1997 נדרשה להעסיק מספר רב של שוטרים?”

ו. סיכום

25. לאור האמור לעיל, ברי כי הסכמתה של המשיבה לבקשת העותרות לקיים הפגנה ותהלוכה אינה הסכמה של ממש. ביד האחת מתירה המשיבה את קיום ההפגנה והתהלוכה, בעוד ידה השניה מטילה על העותרות תנאים אשר מילויים דורש השקעה כספית גדולה, אשר הופכת את קיום ההפגנה והתהלוכה לבלתי אפשריות.

26. אשר על כן מבקשות העותרות מבית המשפט נכבד זה להוציא צו על תנאי, שיוורה למשטרה לאפשר קיום ההפגנה מבלי להטיל על העותרות לממן את אבטחתה או לממן כל פעילות אחרת, שמוטלת על המשטרה וכוחות הבטחון כחוק. לאחר שמיעת תשובת המשיבה מתבקש בית המשפט הנכבד להפוך את הצו להחלטי ולחייב את המדינה בהוצאות העותרת לרבות שכ”ט עו”ד.

צלי רשף עו”ד
ב”כ העותרות

ירושלים היום 17 במרץ 2005